

ส่งเสริมการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ประเภทอุทยานแห่งชาติ

ผลการดำเนินงาน

ผลผลิต

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในประเทศไทย จึงทำให้รัฐบาลออกมาตรการป้องกันและแนวทางการปฏิบัติในการยับยั้งการแพร่กระจายของโรคดังกล่าว พร้อมทั้งได้ประกาศ พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับข้าราชการ และประชาชนทั่วไป โดยมาตรการดังกล่าวมีเนื้อหาเกี่ยวกับงด การเดินทางข้ามจังหวัด โดยไม่จำเป็น และทำงานอยู่บ้าน (Work from Home)

เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานและรูปแบบการตรวจประเมินอุทยานแห่งชาติสีเขียว (Green National Park) ในสถานการณ์การเกิดโรคระบาดดังกล่าว จึงเกิดแนวคิดในการปรับเปลี่ยนรูปแบบให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้การตรวจประเมินอุทยานแห่งชาติสามารถดำเนินการต่อไปได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ จึงได้นำเสนอแนวทางการตรวจประเมินอุทยานแห่งชาติสีเขียว (Green National Park) ประจำปี 2563 ต่อคณะกรรมการอำนวยการอุทยานแห่งชาติสีเขียว และได้รับการรับรองจากที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการอุทยานแห่งชาติสีเขียว ครั้งที่ 1/2563 โดยให้ตรวจประเมินทางออนไลน์ เพื่อหลีกเลี่ยงการเดินทางในพื้นที่เสี่ยง

โครงการประกวดอุทยานแห่งชาติสีเขียว (Green National Park) ประจำปี 2563 มีอุทยานแห่งชาติผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน 30 แห่ง มีรายละเอียดดังนี้

ลำดับ	ชื่ออุทยานแห่งชาติ	จังหวัด
ทอง (คะแนน 80% ขึ้นไป)		
1	หมู่เกาะอ่างทอง	สุราษฎร์ธานี
2	ภูลึงกา	นครพนม
3	ออบขาน (เตรียมการ)	เชียงใหม่
4	น้ำตกห้วยยาง	ประจวบคีรีขันธ์
6	เวียงโกศัย	แพร่
6	เขาพนมเบญจา	กระบี่
7	แม่ปืม	พะเยา
8	ภูสวนทราย	เลย
9	ภูผายล	สกลนคร
10	ทับลาน	ปราจีนบุรี
11	เขาใหญ่	นครราชสีมา
12	แม่ยม	แพร่
13	ปางสีดา	สระแก้ว
14	แก่งกระจาน	เพชรบุรี
15	ภูผาเหล็ก	สกลนคร
16	ตาดสินมหาราช	ตาก
17	น้ำตกหวาง	ระนอง
18	ตาดหมอก	เพชรบูรณ์

19	ป่าหินงาม	ชัยภูมิ
20	เขาปู่-เขาย่า	พัทลุง
21	รามคำแหง	สุโขทัย
22	ภูผาม่าน	ขอนแก่น
23	น้ำตกพาเจริญ (เตรียมการ)	ตาก
24	ขุนแจ	เชียงราย
25	น้ำตกโยง	นครศรีธรรมราช
เงิน (คะแนน 70% ขึ้นไป)		
1	ลำน้ำน่าน	อุดรดิตถ์
2	หาดนพรัตน์ธารา-หมู่เกาะพีพี	กระบี่
3	ทะเลบัน	สตูล
ทองแดง (คะแนน 60% ขึ้นไป)		
1	ภูเก้า-ภูพานคำ	หนองบัวลำภู
2	ลำน้ำกระบือ	ระนอง

ผลลัพธ์

มีการพัฒนาแนวทางการจัดการอุทยานแห่งชาติให้มีระบบการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาบริการ-สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวที่ดีขึ้น ลดผลกระทบมลพิษที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว และสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมแนวทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ปัญหาอุปสรรค

1) การตรวจประเมินผ่านระบบออนไลน์และการตรวจรายงานเอกสารแต่เพียงอย่างเดียว ทำให้การตรวจสอบข้อมูลและการวัดผลเป็นไปได้ยากในบางเกณฑ์ หากได้ตรวจประเมินในสถานที่จริงจะทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนมากกว่า

2) จำนวนอุทยานแห่งชาติที่เข้ารับการตรวจประเมินแบบออนไลน์ในแต่ละวันมีจำนวนมากเกินไป ส่งผลให้การตรวจประเมินดำเนินไปด้วยความเร่งรีบ อุทยานแห่งชาติมีเวลาในการนำเสนอผลการดำเนินงานและ VDO Call พื้นที่จริงค่อนข้างจำกัด ประกอบกับคณะกรรมการเองก็มีเวลาในการซักถาม รวมถึงให้คะแนนประเมินและข้อเสนอแนะที่จำกัดเช่นกัน

3) การตรวจประเมินแบบออนไลน์อาจจะยังไม่มีความสะดวกสำหรับอุทยานแห่งชาติทุกแห่ง เนื่องจากอุทยานแห่งชาติหลายแห่งตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์และสัญญาณอินเทอร์เน็ตเพียงพอที่จะ VDO Call ได้อย่างราบรื่น รวมทั้งสัญญาณโทรศัพท์ของหลายอุทยานแห่งชาติมีความผันแปรโดยตรงกับสภาพอากาศในพื้นที่ หากมีเมฆครึ้ม ฝนตก ฟ้าปิด จะส่งผลให้สัญญาณโทรศัพท์ขาดหาย ไม่สามารถใช้งานได้ ซึ่งอาจทำให้เกิดความได้เปรียบ - เสียเปรียบกันได้

4) ระยะเวลาในการเตรียมเอกสารหลักฐานและวิดีโอที่นำเสนอผลการดำเนินงานตามเกณฑ์อุทยานแห่งชาติสีเขียวที่มีอยู่อย่างจำกัด ทำให้อุทยานแห่งชาติต้องเร่งรีบจัดเตรียมเอกสารหลักฐานและวิดีโอ จึงทำให้ยังไม่มีครบถ้วนในบางประเด็น

5) ทักษะและความสามารถในการจัดทำเอกสารรายงานและวิดิทัศน์ที่มีไม่เท่ากันของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแต่ละแห่ง ทำให้การนำเสนออย่างไม่ตรงประเด็นเท่าที่ควร อุทยานแห่งชาติบางแห่งมีการบริหารจัดการในพื้นที่ได้เป็นอย่างดีมาก แต่นำเสนอไม่เก่ง จัดทำรายงานและวิดิทัศน์ได้ไม่ดี อาจเป็นปัจจัยที่ทำให้อุทยานแห่งชาติได้คะแนนการประเมินแบบออนไลน์ที่พิจารณาจากรายงานเอกสารเป็นหลักน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

6) คณะกรรมการตรวจประเมินมีระยะเวลาในการพิจารณาเอกสารหลักฐานและวิดิทัศน์ของอุทยานแห่งชาติค่อนข้างน้อย ทำให้พิจารณาให้คะแนนในบางประเด็นได้ไม่ละเอียดเท่าที่ควร รวมถึงการให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงานของอุทยานแห่งชาติด้วย

ข้อเสนอแนะ

1) ควรมีการตั้งเป้าหมายการดำเนินงานด้านอุทยานแห่งชาติสีเขียวให้ชัดเจน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปกำหนดกลยุทธ์และแผนการดำเนินงานให้มุ่งสู่เป้าหมายดังกล่าว

2) ควรมีระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านอุทยานแห่งชาติสีเขียวสำหรับอุทยานแห่งชาติที่ผ่านการตรวจประเมิน เพื่อให้คงไว้ซึ่งมาตรฐานการดำเนินงาน

3) ควรมีการพิจารณาปรับเกณฑ์การประเมินให้ครอบคลุมการดำเนินงานของอุทยานแห่งชาติ ที่ครอบคลุมทั้งหลักวิชาการและความสามารถในการดำเนินงานจริงในพื้นที่

4) หากอุทยานแห่งชาติใดที่ได้รางวัลระดับทองแล้ว ใน 3 ปีถัดไป ให้รับการประเมินอีกครั้ง และให้อุทยานแห่งชาติดังกล่าวเป็นเสมือนพี่เลี้ยงให้อุทยานที่ยังไม่ผ่านการประเมินได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดระหว่างกัน

5) เห็นควรให้มีการประเมิน ๒ ช่วงคือช่วงเกณฑ์มาตรฐานเบื้องต้น(ทุกอุทยานควรเข้าประเมินเพื่อทราบสถานะตนเอง และให้กรม อส. สามารถพัฒนาหรือสนับสนุนได้ตรงประเด็น) จากนั้นคัดเลือกเฉพาะอุทยานที่ผ่านมาตรฐานเบื้องต้นจึงสามารถเข้ารับการตรวจประเมินระดับทอง เงิน ทองแดง โดยมีรางวัลหรือแรงจูงใจที่เหมาะสม เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับเจ้าหน้าที่

6) ควรมีการให้นิยามของตัวชี้วัดต่าง ๆ ในเกณฑ์การประเมินหรือคณะกรรมการฯ ควรประชุมทำความเข้าใจในรายละเอียดของตัวชี้วัดแต่ละข้อตามเกณฑ์การประเมินร่วมกันก่อนดำเนินการตรวจประเมิน และควรตรวจประเมินในพื้นที่จริงเพื่อให้รับทราบและตรวจสอบข้อมูลของอุทยานได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

7) ควรมีการเตรียมความพร้อมอุทยานแห่งชาติที่เข้ารับการตรวจประเมินอย่างน้อย 1 ปี

8) ติดตามความต่อเนื่องและให้คำแนะนำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน